

Pact van Marrakesh gaat enkel over symptomen

Het 'Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration'. Of ook wel het Pact van Marrakesh genoemd. Of nog anders het Marrakesh-verdrag. Als u nu al niet meer kan volgen, geen erg: u bent lang niet de enige. De onduidelijkheid van de naam alleen al, maakt van deze tekst een grote slag in het water. Het enige wat eruit blijkt, is dat ook de Verenigde Naties geen antwoord vinden op het prangende migratievraagstuk.

Een Pact van Marrakesh dat het enkel over symptomen heeft maar de oorzaken niet aanpakt, is bijgevolg geen goed pact.

Ondanks verwoede pogingen van politici, woordvoerders en media, is er nog niemand in geslaagd om uit te leggen wat er nu precies in dit pact staat, laat staan om duidelijk te maken wat de precieze consequenties ervan zijn. Voor de voorstanders is het de langverwachte aanzet voor een internationale aanpak van migratie. Voor de tegenstanders is het de dood-steek voor elk mogelijk migratiebeleid en het de facto afschaffen van alle grenzen.

Het gebrek aan duidelijkheid van de tekst zorgt er in elk geval voor dat vele interpretaties mogelijk zijn en net daarin schuilt het gevaar. Van een internationale, eenduidige aanpak van migratie zal en kan immers geen sprake zijn, als elk land het pact kan interpreteren zoals het zelf wil. Temeer daar het pact ook niet eens bindend zou zijn, wat maakt dat een staat het in principe gewoon naast zich neer kan leggen.

Los van de onduidelijkheid kunnen er ook wel vragen gesteld worden bij de zaken die in de tekst naar voren worden gebracht en vooral hoe er met migranten en migratie wordt omgegaan. De belangrijkste zijn dan enerzijds in hoeverre het recht van een gemeenschap om haar eigen project te schrijven gerespecteerd wordt en anderzijds of de visie op migratie die in de tekst naar voren komt, wel de meest humane is.

Het pact legt de deelnemende staten verregaande instructies op over hoe om te gaan met migratie en migranten en grijpt op die manier dus behoorlijk in het beleid van de afzonderlijke landen in. Zo wordt dit, naast migratie, ook een debat over hoe een gemeenschap staatkundige vorm krijgt en vooral in hoeverre die gemeenschap zelf kan en mag beslissen. Immigratie zonder duidelijk beleidskader en zonder duidelijk plan van aanpak, holt de natiestaat zodanig uit, dat de dingen herijkt moeten worden. Ronduit problematisch is het feit dat in het pact nauwelijks een onderscheid

wordt gemaakt tussen legale en illegale immigratie. Waar het bestaande migratiebeleid zich momenteel afspeelt binnen de krijtlijnen van de Conventie van Genève en op die manier een onderscheid tussen migratie omwille van politieke vervolging of oorlog enerzijds en migratie om betere levensomstandigheden te zoeken anderzijds, bekijkt het Pact migratie in zijn geheel. Ongeremde migratie zonder mogelijkheid om bij te sturen, zal de uitbouw van een inclusieve en sociale samenleving eerder tegenwerken dan bespoedigen.

Maar samenlevingsopbouw en integratie zijn niet de eerste bekommernis van deze tekst. Hoe progressief dit pact ook wordt voorgesteld, het is in de eerste plaats een economisch liberaal werkstuk. Het lijkt alsof het de mensenrechten moet garanderen, maar doet net het tegenovergestelde, juist door wat er niet in dat verdrag staat. Er is geen enkele verbintenis om de oorzaken van migratie aan te pakken en over de nefaste economische impact van zo'n grote migratiegolf op de arbeidsmarkt wordt niet gerept. Verondersteld wordt dat al die migranten op miraculeuze wijze aan een job zullen geraken, en dan nog wel aan een job die aan hun talenten en competenties beantwoordt.

Het is de kapitalistische logica zelf: meer (goedkoop) werkvolk naar hier halen bovenop de al bestaande reële werkloosheid en toenemende flexibilisering, leidt tot hogere concurrentie op de arbeidsmarkt, en dus veel grotere druk op lonen en sociale rechten. Migrant die naar hier komen of worden gelokt, zijn gewoonlijk ook veel minder mondig, doordat ze de taal niet kennen, hun rechten en plichten niet kennen, noch enige ervaring of kennis hebben van de sociale strijd die hier werd gevoerd. Dat maakt hen uiterst volgzaam werkvolk dat naar hartenlust kan ingezet worden en weer weggegooid eens ze niet meer nuttig zijn.

Een 'pact' dat het enkel over symptomen heeft maar de oorzaken niet aanpakt, is bijgevolg geen goed pact. Migratie wordt hier voorgesteld als een zelfstandig gegeven,

alsof al die mensen die moeten migreren vrolijke avonturiers zijn die met de knapzak de wereld willen gaan ontdekken. Ze zorgen immers voor meer migratie en dat is goed voor de economie. Die enggeestige visie op migratie wordt al sinds de jaren 50 van de vorige eeuw aangehangen, terwijl de sociale implicaties van migratie, zowel voor de nieuwkomers als voor de ontvangers, compleet vergeten worden. Dit was toen al geglobaliseerde mensenhandel verpakt met een progressief strikje en dat is het nu nog altijd.

Migratie is van alle tijden en maakt zelfs een wezenlijk onderdeel uit van de menselijke evolutie. Het oude progressieve adagium dat migratie cultuurverrijkend is, draagt nog altijd een brede grond van waarheid. Alleen komt die verrijking er niet vanzelf. Opdat die er zou kunnen komen, dient er eerst een stevige gemeenschappelijke fundering geplaatst te worden. Dat zijn de basiswaarden waarop de maatschappij en de samenleving kan groeien en bloeien, met invloed van en respect voor allerlei culturen, tradities en gewoonten.

Vroeger kon de integratie of zelfs assimilatie zich nog behoorlijk organisch voltrekken, maar in een complexe, uiterst mobiele wereld als die van vandaag, kan je migratie niet gewoon op haar beloop laten. Dat hebben we de voorbije decennia al ondervonden. Het mooie is dat intussen iedereen het daarover eens is, van welke strekking ook. Niemand is voor open grenzen. Het enige waar het er nu op aankomt is om te komen tot een duidelijke, eensgezinde en menselijke aanpak van migratie en integratie. En dat hou je best zo lokaal mogelijk, want hoe 'internationaal' migratie ook mag zijn, de wrijvingen, ongemakken en problemen zullen altijd lokaal zijn.

Tom GARCIA
kernlid van Vlinks